

Anti kurallı örgütlenmenin bir sureti olarak:

ORK! kollektiv

BURADA

ø Yaklaşana dair bazı notlar
ø ORK! Manifestosu
ø Anti-Kurallar

ø Entropi Makineleri
ø Sevgi, nasıl da yeterliydi
ø Bir şeyleri kesip biçmenin erdemi
üzerine

ø Kesip Biçmenin Erdemi Üzerine
ø “Carrie Bradshaw’u Affediyorum”
ø Tanrı’nın Zevki

ø Endonezya’da bir Kaos
ø İki Şehrin Diğer Hikayesi
ø Yılanlar da Aç Kalabilir

Yaklaşana dair bazı notlar

Ufukta bir horda beliriyor olabilir. Kulağımızı açıp yere dayamak önemli, toprağın nasıl titreştiğini göğsümüzde hissetmek önemli.

Yakıcı güneşin altında bize doğru yaklaşanların bazılarının kılıçları karadır. Birleşirler, dağılırlar, çoğalır ve azalırlar. Nereye gittiklerini kendileri de bilmezler. Göçebe, yabancı dürtülerle devinen, biraz pis ve sivri kenarlı şeylerden bahsediyoruz. Yani bir toplanmadan, sabit olmayan hızlarla bize doğru yaklaşan. Kokusuna, kötü postürüne, kara namına aldanmadığınız vakit yaklaşanın arkasındaki gerçek kaygıyı duyabilirsiniz.

ORK!un bir hareket prensibi yoktur. Daha doğrusu horda kurallı hareket eden bir şey değildir.

Kulağımızı toprağa dayamak ve hordanın gerçek kaygısını duymak önemli.

Ara not: Bu metin size ORK!u tarif etmeyecek. ORK! tek olmadığı gibi onu anlatmanın da tek bir yolu yoktur. Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

Horda oluşumunda ve deviniminde içinde kimin bulunacağına dair bir kurala sahip değildir. Horda parçalanır, birleşir, bir yerlere yamanır, bir yerleri ele geçirir. Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

ORK! çokludur. Bir an bir dergi, bir an bir kesme eylemi, bir an ayna karşısında, çoğu zaman alanlarda, bazen sıkıcı, bazen yüksek şok değerine sahip. Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

ORK! bir özgürlük alanıdır. ORK! alanını kendi yaratır. On bin atın ezdiği toprak artık farklı bir alan olduğu gibi ORK! dokunduğunu değiştirir. Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

Eğer bir kavramla özetlenebilecek bir şey olsaydı, ki asla değildir, o kavram anti-kural olurdu. Anti-kural asla bir karşıt kural değildir. Aksine politik alanın yaratımında kullanılan esas kılıçtır. Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

ORK!un “politik” dertleri yoktur. Daha doğrusu her bir dert politik olduğu kadar ORK! oradadır, dövdüğü toprakta yarattığı alandadır. ORK! surata vurulan bir balyozdur. Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

ORK! devinimde olan güçtür.

Tekrar: ORK!un bir hareket prensibi yoktur.

ORK! Manifestosu

***“Ufukta bir horda beliriyor olabilir. Ku-
lağımızı açıp yere dayamak önemli, to-
prağın nasıl titreştiğini göğsümüzde his-
setmek önemli.”***

Bir ork hordası nedir? Kaotik olan mıdır?
Düzensiz olan mıdır? Yağma peşinde koşan,
barbar ve ölüm saçan orklardan mı oluşur?
Şiddetin doğal bir etken öznesi midir horda?

Hordayı ve içindeki orkları böyle anlamak
veya anlatmak mümkün olabilir fakat bunlar
olmayan bir horda ortaya çıkarsa?.. “Öteki”
olan bir horda’ya kim horda değil diyebilir?
Bir amaç için birleşmiş; şiddeti, işkenceyi ve
ölümü göze almış bir grup orka kim, “sen
şusun” veya “sen busun” diyebilir? At izinin it
izine karıştığı karanlık zamanlarda tanımlar
ve kurallar da bir tahakkümün uzantısı değil
midir? - Bu retorik bir soru değildir.-

Bir horda ne olmak isterse o olma
özgürlüğüne ve kudretine sahiptir, bu kudret
hordanın ne olduğunu bilmesinden değil
ne olmadığını anlamasından, sezinlemesin-
den gelir. Horda, hiyerarşileri ve iktidarları
yaratın kuralları koyan ve gücünü bu kural-
ların tasvir ettiği sistemlerden alan bir ordu
değil ne hakkında kısıtlanamayacağını bilen
yani ANTİ-KURALLARI olan bir toplu-
luktur. Tahakkümün karşısında durmak
için devinen ve deviren bir hordanın sert
sınırlara ve kesin kurallara sahip olma lüksü
yoktur çünkü sürekli değişen düşmana karşı
değişmek zorundadır. Tek sorumluluğu
düşmanın karşısında durmaktır. Bunu yap-
arken de tutarlı ve samimi olmalıdır yoksa
yozlaşır.

Orklar ve Hordaları var edilişleri sonucu

“ötekinin” imajıdır. Sözümona “batılı” ve
“medeni” aklın karşısında duran her şeydir.
Nefrettir, çirkinliktir, şiddettir, düzensizliktir,
pisliktir... batı medeniyeti gibi görünmeyen
her şeye takılan her sıfatın bir amalgamıdır,
böyle var edilmiştir. Fakat ork İmajı kendi
varoluşundan da nefret eder ve ona ve onun
sınırlarına da aktif olarak saldırır. (bkz:
Gods Hates Orcs - Goblin Punch) Onur,
haysiyet, dürüstlük, samimiyet ve cesaret gibi
batılı elitlerin bulaşmak istemediği sömürü
mekanizmalarına pranga vuran fakat zor
zamanlarda değerlenen erdemleri fethederek
kendine kolektif bilinçüstünde bir yol açar.
İktidarların ve elitlerin gizlemek istediği
hakikatleri bilir, onları haykırır hatta on-
lar için savaşır, bunu da samimi ve içten bir
şekilde yapar. Elinizde tuttuğunuz bu metin
de ork imajından esinlenerek oluşturulmuş
ORK! denen yayımlar sisteminin bir manifes-
tosudur.

ORK! Nedir?

***“Yakıcı güneşin altında bize doğru yak-
laşanların bazılarının kılıçları karadır.
Birleşirler, dağılırlar, çoğalır ve azalırlar.
Nereye gittiklerini kendileri de bilmezler.”***

İşin özü biz de bilmiyoruz. Bilebilmek de
istemiyoruz çünkü ne olduğunu bildiğimizi
sandığımız şeylerin nasıl yoz sistemlere ve
faşist yöntemlere gebe olduğunu gördük,
tecrübeliyiz. ORK! ne olmadığı konusunda
anlaşabildiğimiz ve ne olduğunu da düzen-
li olarak tekrar tekrar keşfedebildiğimiz bir
ifade alanı olsun istiyoruz. Sadece bu mu
olsun? Onu da bilmiyoruz. ORK! ötekiye
kucak açan, faşist sistemlerin gelişip serpile-
mediği ve aynı zamanda da samimi şekilde

ORK! ötekiye kucak açan, faşist sistemlerin gelişip serpilemediği ve aynı zamanda da samimi şekilde tahakkümün ve diktanın karşısında duran herkesin birleşebildiği bir alan olsun istiyoruz. Bunu da yapmanın yolunun kurallardan değil ANTI-KURAL denilen yeni bir kavramdan geçtiğine inanıyoruz.

Anti-kural Nedir?

“ORK! bir özgürlük alanıdır. ORK! alanını kendi yaratır. On bin atın ezdiği toprak artık farklı bir alan olduğu gibi ORK! dokunduğunu değiştirir.”

Antikural kuralın tersi değildir. Yani “İnsan öldürmek yasaktır” kuralının anti-kuralı “İnsan öldürmek serbesttir” değildir. Daha çok kuralların üzerine kurulmuş genişletme gibi anlaşılmalıdır. Kuralların kurduğu veya kurabileceği baskının kurulamamasının “kurallaştırılması” ve bunun doğurduğu sonuçların pratiğe dökülmesi şeklinde çalışır. ORK!un anti-kuralları ise şunlardır:

- ORK!’un ne olduğu hakkında bir kural yoktur. (Anti-kural: Kimlik)
- ORK!’un neyin kısaltması olduğu hakkında bir kural yoktur. (Anti-kural: Kısaltma)
- ORK!’un nasıl dağıtıldığı hakkında bir kural yoktur. (Anti-kural: Dağıtım)
- ORK!’a yazan yazarlar hakkında bir kural yoktur. (Anti-kural: Yazarlar)
- ORK! içerisindeki yazıların stili hakkında bir kural yoktur. (Anti-kural: Stil)
- ORK!’un finansmanı hakkında bir kural yoktur. (Anti-kural: Finansman)
- ORK!’un dil hakkında bir kuralı yoktur. (Anti-kural: Lisan)

Peki bu anti-kurallar nasıl çalışır? Örneğin elinizde tuttuğunuz ORK! sureti (instance’ı) bir fanzin formundadır fakat hem dağıtım hem de kimlik anti-kuralı sonucu ORK!un her sureti fanzin olmak zorunda değildir. Bir youtube videosu, bir poster veya bir slogan olabilir. Veya “ORK! ‘Baş Harfleri ORK Bile Yapmıyor’ kelimelerinin kısaltmasıdır.” Kısaltma anti-kuralı sonucu bir ORK! sureti için doğru olabilir fakat her ORK! sureti üzerine zorlanamaz.

Anti-kuralların nasıl çalışmayacağı da en az nasıl çalıştıkları kadar önemlidir. Anti-kural bir şeyi engelleyemez, bir şeyi değiştiremez veya bastırmaz. Anti-kural bir şeyi düzenlemek için değildir. Düzenin içerisinde neyin özgürlüğünden feragat edilemeyeceğini söyler bize.

Anti-kurallar da tıpkı kurallar gibi kendi sistemlerini tasvir ederler. Mutlak bir kuralsızlıktan ziyade kuralsız olması gereken alanları tanımlayarak mekanizmaların nasıl değişimleri veya kurulmaları konusunda yol gösterirler. Fanzine yazı seçmek, eylem planlamak veya daha bir sürü sistematik aksiyon ORK!un emekçileri tarafından anti-kuralları ihlal etmeden yapılır fakat kalıcı olarak bu sistemler ORK! mensuplarına veya heveslilerine dayatılamaz. Farklı sistemlerde çalışan ve birbiri ile ilişkili veya ilişkisiz birden fazla ORK! var olabilir. Horda’yı bir arada tutmak bir sorumluluk değil bir beceridir.

Anti-kurallar da allah keliması değildir. ORK!’un anti-kuralları değiştirilebilir, artırılabilir veya azaltılabilir. Bu değişimler sonucunda ortaya çıkan şey ORK! mudur? O da ORK!u üreten emekçilere kalmıştır. Anti-kurallar ORK!’un ne olmadığını anlatır ki Horda yürümeye devam edebilsin. Ne olduğu ise düşmanlarımızın üzerimizde dayattığı kuralları yıkacak anti-kuralları bulma yolculuğumuzdur belki de.

Arayış Ne Burada?

“ORK! devinimde olan güçtür.”

ORK!’un şu anki amacı “ötekiye” gerçekten özgür ve kendi iradesinden güç alan bir politik alan yaratmaktır. Kurallarla kurulmuş sistemlerin iktidar için eğilip bükülemediği, editörün, sorumlunun, il başkanının, öğrenci temsilci kurulunun, sahte solcunun, polis, devletin, babanın, kocanın, askerin, güzelin, zekinin, hocanın, müdürün, patronun, sekreterin, güvenliğin, baronunun, ülkücünün, imamın, molla’nın, ORK!un yaratıcıları ve emekçilerinin... vesaire, sonsuz tahakkümünün olmadığı, bir politik horda olmaktır. Bu özgürlük alanlarının varlığı sayesinde politize olmamış fakat hayatı kötücül politikalar yüzünden zarar gören büyük halk kitlelerinin derinlerini sert, kaba ve samimi bir biçimde anlatabilmek, oyunlaştırılmış siyasetin dolambaçlı yollarında tökezlemeyi reddetmektir. Bizler ORK!un yaratıcıları ve emekçileri olarak şu an buna ihtiyaç duyuyoruz, buna ihtiyaç duyan herkesi de aramızda görmek istiyoruz. Ne kadar farklı olursak ne kadar zıt olursak olalım ne olmadığımız konusunda hemfikirsek bu hordanın yürüyeceğine inanıyoruz.

Anti Kurallar

1. ORK!'un neyin kısaltması olduğu hakkında bir kural yoktur. (Antikural: Kısaltma)

1.a ORK!, “Olumlu Radikal Kuralsızlık” kelimelerinin kısaltmasıdır.

1.b ORK!, “Okunan Resimli Kitap” kelimelerinin kısaltmasıdır.

1.c ORK!'un bir kısaltması yoktur.

1.d ORK! “Baş Harfleri ORK Bile Yapmıyor” kelimelerinin kısaltmasıdır.

1.

1.€g ORK! “Haruspeks” kelimesinin bir kısaltmasıdır.

2. ORK!'un nasıl dağıtıldığı hakkında bir kural yoktur. (Antikural: Dağıtım)

2.a ORK! basılı bir yayın olarak dağıtılır.

2.b ORK! sadece bana dağıtılır.

2.j ORK! bir websitesi aracılığıyla isteyen herkese dağıtılır.

2.f ORK! parayla satılır.

3. ORK!'a yazan yazarlar hakkında bir kural yoktur. (Antikural: Yazarlar)

3.ş ORK!'a yazan yazarlar sol görüşlüdür.

3.a ORK!'a yazan yazarların Fahrettin Altun'un oğlu olması beklenmez.

3.0 ORK!'a yazan yazarlar faşisttir.

3.92c ORK!'a yazan yazarlar kendi isimlerini kullanmazlar.

3.92b ORK!'a yazan yazarların kimliği e-devlet aracılığıyla doğrulanır.

1.d ORK!'a yazan yazarlar “Baş harfleri ORK Bile Yapmıyor” kelimelerinin kısaltmasıdır.

3.f ORK! parayla satılmaz.

2.€g ORK!'a yazan yazarlar kadın düşmanıdır.

4. ORK! içerisindeki yazıların stili hakkında bir kural yoktur. (Antikural: Stil)

4.p ORK! içerisindeki yazılar tersten yazılır.

4.a ORK! içerisindeki yazılar Fahrettin Altun'un oğlu stilinde yazılır.

4.c ORK! içerisindeki bu yazı 2.f'den sonra boş kural geldiğini gösteren bir stile sahiptir.

5. ORK!'un ne olduğu hakkında bir kural yoktur. (Antikural: Kimlik)

Dolayısıyla ORK! ne olduğu hakkında bir kural olmayandır. Ne olmadığı hakkında bazı fikirler vardır.

Fakat aslında ne olabileceği konusunda sınırsız özgürlüklere sahip bölgeleri vardır.

Kurallarla kimliğini sınırlandırmaktansa Antikurallarla sınır çizmediği yerler üzerinden kendini tarif eder.

5.d ORK! “pretentios liseli anarşistler” kelimelerinin kısaltmasıdır.

5.1 ORK! “Anarşist Sistemlerin Tanımlanma Yöntemleri Üzerine Denemeler” kelimelerinin kısaltmasıdır.

Entropi Makineleri

(Direniş Otomatize Etmek)

Belli ki bizi kontrol etmeye ihtiyaçları var. Milyar Dolarlarını toplumsal kontrol sistemleri kurmaya harcıyorlar. Yasalar çıkarıyorlar, teknolojiler geliştiriyorlar her adımımızı izlemeye çalışıyorlar. Başarıyorlar da. Her baskıcı sistem doğası gereği ya rıza üretmek için ya da korkutup sindirmek için araçlar geliştirir. Aksi takdirde baskıcı olduğunu söylemek zor olurdu.

Ben bununla nasıl savaşılr biliyorum. Toplumu kontrol etme çabalarının tümünün altını kazabileceğini düşündüğüm bir fikrim var. Boş beleş slogan veya propaganda satmıyorum. Pratik bir öneri.

Önce teorize edip sonra örnek vermek yerine direkt örnek ile başlayalım. Tarih 27 Şubat 2026, Recep Tayyip Erdoğan'a küfretmenin hapis yatmakla sonuçlanabileceği ve binlerce insanın her yıl bu suçtan yargılandığı bir dönemdeyiz. Sebebi her neyse iktidar Tayyip'e küfür edilmesini hiç hoş karşılamıyor. Bu yazıda bunu neden umursuyorlar diyerek bir analiz kasmayacağız. Bu yazının derdi sonuç: halkın Tayyip'e küfredememesi.

Hayal edelim ki Twitter'dan Tayyip'e ana bacı sövüyorum. Bu, iktidarın radarına yakalanıyor ve yargının bozuk terazisi beni de tartıyor. Bu noktadan sonra benim kaderimde rol oynayacak herhangi biri bana acırsa, benim "işbirlikçim" olacaktır. Hiçbir savcının, hakimnin, polisnin Tayyip'e küfür edilmesine göz yumduğunu hissettirmemesi gerekir yoksa bedel öderler. Dolayısıyla bu pozisyonlardaki tüm bireyler sadakatlerini göstermek üzere işlerini yapmaya başlıyor. En önemlisi de şu:

bu sürecin tamamı insanlar tarafından yürütülüyor. İddianameyi savcı hazırlıyor, verdiğim ifadeyi bir polis dinleyip yazıya döküyor, emniyetteki bir birim Twitter'dan IP'ni istiyor. Bütün bu süreç boyunca bürokratik ve hukuki mekanizmanın çarkları dönüyor. Ancak içinde çalışan insanlar kadar hızlı olabilen, yani hızı insan zamanı ile ölçülen bir sistem bu. Henüz otomatize edilemedi. Fakat otomatize sistemler insan zamanından en az bir kerte daha hızlı.

Durmaksızın çalışan bir makineye işleyebileceğinden daha fazla girdi sunarsan tıkanır. Fikir de basitçe bu. Sistemin kontrol mekanizmalarına durmadan bullshit girdi besle. Girdinin saçma olup olmadığı (otantikliği), insan zamanıyla tespit edilirken, girdileri üretmek için otomatize edilmiş araçlar kullan. Kaynakların üretiminde (çıktı, karar, rapor vs.) kerte farkını sapta ve bu yeni güç ile onu defalarca kere meşgul et. Tıkanacaktır.

Türkiye'deki her insanın adını ve soyadını patlak veri tabanlarından çeken, her biri için sahte bir sosyal medya profili oluşturan ve bu sahte ağızlardan Tayyip Erdoğan'a söven bir makine. Soruşturma açmadan veya teknik takip yapmadan bu küfürlerin hangisinin gerçek insan üretimi, hangisinin makine üretimi olduğunu ayırt edemezler. Makinenin sonsuz hızda olmasına gerek yok. İnsan bürokrasisinden sadece bir mertebe hızlı olması sistemi seçici olmaktan çıkarmaya yeter. Sistemin seçiciliğini kaybettiği noktada Tayyip'e söven de sövmeyen de zaten aynı cezayı alacağı için yasak anlamını yitirir.

Örneği az çok anladık galiba. Karşı karşıya olduğun kontrol mekanizmasını incele: **bilgi nereden nereye iletiliyor, iletilirken ne tür dönüşümlere uğruyor, bilginin iletimi ve dönüştürülmesinde hangi aktörler yer alıyor ve en önemlisi her adım arasındaki süreci ne belirliyor?** Sonrasında mekanizmanın **en yavaş veya kısıtlayıcı (bottleneck) adımını tespit et.** Eğer sisteme bu adımın sonuçlanma hızından çok daha hızlı girdi sağlayabiliyorsan mekanizma tıkanır.

Başka bir örnekte deneyelim. Üniversitelerde disiplin soruşturmaları öğrencileri korkutmak ve yıldırma için kullanılan bir baskı mekanizması... Soruşturma açmak okulun inisiyatifinde olan bir şey. Gerçekle yalanın birbirinden ayırt edilmesi gerekmeyen, canları istedikleri için soruşturma açtıkları bir düzen var. Dolayısıyla bu ilk adımın (neye soruşturma açılacağı) sonuçlanması için gerekli süreci sistem kendi belirleyebiliyor. Soruşturmanın açılmasıyla birlikte kanıt toplamak, suçlamayı hazırlamak gibi disiplin ofisi ve ilgili birimlerin işlerini yaptığı bürokratik aşama başlıyor. Bu adımda da istedikleri kadar özensiz davranmayı tercih edebilirler (genelde de özensiz davranıyorlar, cezalar da en çok bu yüzden mahkemelerden dönüyor)...

O zaman başta keşfettiğimiz yöntemi bir de soruşturmaları tıkamak için adım adım deneyelim.

Kontrol sistemleri, doğaları gereği düzensiz olanı düzenli hale getirmek zorundadır. Bir oda temizleyebileceğinden daha hızlı kirleniyorsa temizlemenin de bir anlamı yoktur. Başlığımıza geri dönelim: sosyal kontrol sistemlerine otomatikleştirilmiş düzensizlikler sokarak kontrolü anlamsızlaştırabiliriz. Dolayısıyla yeni bir direniş yöntemi olarak Entropi Makineleri icat edilmeli, otomatik kontrol sistemleri kurulmadan otomatik direniş araçları geliştirilmeli.

1. Darboğazı Bul: Sistemin zayıf noktası, kısıtlı mesai saatlerinde manuel veri girişi yapan az sayıdaki memurdur.
2. Zamansal Asimetriyi Yarat: Senin herhangi bir yazıcıdan çıktı alma hızın, memurların metni okuyup klavyeyle dijitale aktarma hızını ezer.
3. Yüğü (Payload) Hazırla: Belki konuyla ilgisiz, yasal formata uygun binlerce sayfalık bir metni "savunma" olarak derle.
4. Otomatize Et: Metin üretimi ve basım işini tamamen bilgisayara bırakarak kendi harcadığın eforu sıfırla.
5. Sistemi Kilit: Devasa evrakı teslim ederek ofisin tüm işlem kapasitesini doldur ve diğer dosyalarla birlikte kendi dosyanı da zaman aşımına uğrat.

Sevgi, Nasıl da Peterliydi? Neoliberal Çekirdek Ailenin Eleştirisi ve Çözüm Önerisi Olarak Yeni Geniş Aileler: "İlgi Grupları"

Keşke bir sihirli değneğim olsa ve hepinize geniş birer aile verebilsem, hepinizi bir Ibo ya da Navajo ya da Kennedy yapabilsem.
- Kurt Vonnegut, Ülkesiz Bir Adam

Kapitalizm, bize bireyciliğin ve anti-kolektivizmin sonuna kadar yeşerebileceği, cesur ve ilerici bir ideoloji olarak tanıtıldı. Fountainhead'in Roark'u pirinç teni ile uçurumdan suya dalarken, Yeni Amerika İmparatorluğu ve tasavvur ettiği dünya da bireyciliğin arkasına saklanmış narsistik bir tüketim toplumu üretme hayallerine daldı ve sudan "American Dream" dediğimiz nevrotik anlatı çıktı. Merkezinde de Çekirdek Aile veya İngilizce ve o dönemin ruhuna fazlaca uyan haliyle "Nuclear Family" vardı. Fakat Neoliberalizmin çıkışı ve Fordizmin ölümü ile aile kurumu, kapitalist baskının başat üreticisi ve aklayıcısı haline geldi. Bu yazıda bu sorunun damarlarında akan irini inceleyecek ve bir tedavi arayacağız. Tedaviyi de Bookchin'in bir çeşit geniş aile olarak tanımladığı "ilgi gruplarında" bulacağız.

1- Çekirdek Aile Nasıl Bireyciliği Nevrotik Bir Narsisizm ile Değiştirdi?

Sanayi devrimi ile üretim şehirlerde toplandı, köy ve kasabalardaki çalışabilir nüfus da geniş ailelerini bırakıp şehirlere para kazanmaya geldi. Tarlada çalışan veya zanaatle uğraşan ailelerin çocukları, aile işlerini devam ettirmeyip, "fabrikaların ve şirketlerin" kimliklerinin önemsiz birer parçası oldular. Böylece aileler de işleri, yaşadıkları bölgeler ve üretimleri üzerinden tanımlanamamaya başladı. Bu yeni hane yapısı; şehirlerin küçük odalarında yaşamakla problemi olmayan, mobil bir iş gücü oluşturdu fakat sistemin bekası

için, bu durumdan tatmin olmayanların bir şekilde susturulması gerekliydi. Sonuçta bu yeni hane yapısı, soğuk savaş döneminin moda jargonuyla birleşti ve bireycilik paketine "Amerikan Rüyası" denilen medya bandı ile sarıldı. İşte neoliberal "Nuclear Family" veya bizim dilimizdeki Çekirdek Aile böyle ortaya çıktı. Çekirdek aile, yeni tüketim sistemine oldukça iyi oturdu: hane sayısı arttıkça ve haneler küçüldükçe, münferit aile ihtiyaçlarına olan talep de arttı. Geniş aileler, bu aile tipinin normalleşmesi ile bölündü ve hatta özgürlüğün ve özel hayatın baş düşmanı gibi anılır oldu...

Neoliberal sistem ise toplumun bu görece yeni en küçük hücrelerini çok işlevli bulmuştu. İnsanlar özgürlük ve mobilité bahaneleri ile geniş aile olarak yaşamayı reddeder hale geldi. Üstüne çekirdek aile kurmak bir kendini gerçekleştirme ödevi olunca aile mefhumu da "mezun olunacak" bir kurum olarak görülmeye başlandı. Bu durum, çocukları, aile hayatları ne kadar iyi olursa olsun- aileyi sırtlarında bir yük, özgürlüklerine bir pranga olarak görmeye itti. Çünkü kendini gerçekleştirme hedeflerinden biri bu çekirdek aileyi yıkıp, yeni bir çekirdek aile -ki parçalanmaya doğası gereği mahkûm olan bir ailedir bu- oluşturmak olmalıydı. Böylece aile içindeki sevgiye dayalı olabilecek bağlar zayıflatıldı ve çocuklar, ebeveynlere karşı bir saatli bombaya dönüştürüldü. Ebeveynler ise çocuklarını geleceğe hazırlamak için onu kendilerinden bir yakın, bir uzak tutarak eğitmeye çalıştılar. Çocuğu, ailenin itaatkâr fakat aynı zamanda bencil birer ürünü yapmak için çocuklarının

her hareketini fazlaca analiz eden ve geleceğe dair felaket senaryoları kuran bir paranoaya makinesine dönüştüler. Çocukların ebeveynlere, ebeveynlerin çocuğa düşman olduğu; iki tarafın da birbirinin sırtında yük olarak görüldüğü hastalıklı bir aile hayatı oluşturuldu ve sevgi ile aile kavramı birbirinden uzaklaştı. Bu yük olma hali çocuğu sonsuz bir kendincil nevroza itti: hem ailesi tarafından kabul görmeli hem onlardan kurtulmalı hem de kendine yeni bir hayat kurmalıydı. Bu nevroz; bireyi, kendinden başka birinin gerçekliğini düşünemeyecek derecede kaygıya hapsedti ve onun toplumsalla olan ilişkisini kesti. Hatta aile üyelerimizi sevsek de sistem bize onlardan kopmamız gerektiğini öğütledi ve bizi sonsuz bir “sosyal izolasyona” itti.

Bu sosyal izolasyon doğduğumuz ilk andan itibaren üstümüze karanlık bir gökyüzü gibi çöktüğü için de henüz birey olamamış “bireyler” dünyayı, toplumla beraber yaşanacak, insanlarla güvenli bağlar kurulacak bir yer olarak değil nevrotik bir narsisizm ile anlaşılan ve merkezinde sadece “bireyin” kendisinin olduğu bir “simülasyon” olarak algılamaya başladılar. Artık her şey bireyin kendisi içindi, bireyle ilgiliydi. Bu algı, neoliberal çekirdek ailenin baskıyı bireye kodlamasına ve yeniden üretmesine alan sağladı. Böylece Neoliberal kontrol sistemleri insanların bilinçaltına “mümkün tek gerçeklikmiş” gibi işlendi. Bu durum toplumun alanlarını kalıcı olarak değiştirdi. Bir sonraki bölümde bu değişiklikleri inceleyecek ve kökenleri çekirdek aileye bağlanıyor mu ona bakacağız.

2- Kamusal “Bireyin” Ölümü ve Akışkan Yalnızlık

Neoliberal çekirdek aile, yarattığı izolasyonla “bireylerin” dünya algısını nevrotik bir narsisizmle değiştirdi ve insanların hayatı merkezde kendilerinin olduğu bir “simülasyon” gibi algılamasına yol açtı. Richard Sennett bu durumdan The Fall of The Public Man eserinde, bireylerin hayatla alakalı her

şeyi sanki sadece kendisini hedef alan ve sadece kendisi ile ilgilenen münferit ve kamusal olmayan- yani mahrem olan- olaylar olarak algılamasına yol açtı böylece kamusal olan her şey özellikle de Neoliberal hızlanma sonunda, mahremmiş gibi tepki görmeye başladı, diye bahseder. Politikalar kamusal olaylarken, siyasetçilerin yaptığı magazinsel konuşmalar sanki dostlarımız veya tanıdıklarımızın skandal laflarıymış gibi tepki gördü. İnsanlar, kamusal olayları merkezde kendilerinin olduğu dünyaya anlayışı ile birleştiremeyince, körleştiler ve mahrem doğru ile kamusal gerçek ayrıldı. Şahsi olarak bize söylenmemiş, bizi veya “sevindiklerimizi” direkt olarak ilgilendirmeyen her şey “alakasız”, “yalan haber” veya “komplo teorisi” olarak adlandırıldı ve kamusal anlayış, kapitalist rasyonalizmden aforoz edildi. Kamusal “Birey” öldü ve her koyun kendi bacağından, kendi evinin salonunda asıldı.

Kamusal alanın yok oluşu “ilişkilerimizi” de etkiledi. Her şey kendimiz ile alakalı olunca başkaları ile alakalı olan arkadaşlık, sevgilik, akrabalık, yoldaşlık, vs. bağların hepsi uzun süreli bir bağlılık ve söz gerektirdiği için öcüleştirdi. “Sen zaten annenin babanın tahakkümünden kaçmaya çalışıyorsun. Çekirdek aile yağmurundan kaçıp arkadaşlık dolusuna mı tutulacaksın?” denildi. Zygmunt Bauman bu durumdan, “eskiden kalıcı ve katı “ilişkiler” vardı şimdi ise akışkan “bağlantılar” tercih edilir hale geldi” diye bahsediyor. Situationshipler, networkler ve sorumluluğun buharlaştığı, tarafların birbirlerini sömürme yarışına tutulduğu daha nice sevgisiz bağlantı sosyal hayatı ele geçirdi. Sosyal alan da Bauman’ın dediği gibi “akışkan” hale geldi.

Bu akışkan hale gelmiş sosyal alanda kurulan her bağlantı bir tüketimdir. Tıpkı çekirdek ailenin iç yapısında olduğu gibi herkes birbirine bir yük oldu. Sadece “bana yarar sağlıyorsan seninle bağlantı kurmak mantıklıdır” bakış açısı ile sevgi, yerini çıkara bıraktı. Çekirdek Ailenin bizi soktuğu narsisistik psikoz, insanları gördüğü her şeyi ve herkesi tüketmek isteyen ve dünyayı sadece kendisi ile algılay-

abilen tüketim canavarlarına dönüştürdü. Sadece tüketim üzerine kurulamayacak, özellikle de kolektif üretime dayalı topluluklar bu bakış açısı altında yozlaştı. Sadece bize yararı olan “bağlantılar” kurduğumuz için yararsız gördüğümüz her bağlantıyı kopardık, sosyal alanlarımızdan dışladık. Toplumsal alanlardaki topluluklar bu nedenle yavaşça çıkarıcı ve bencil arkadaş gruplarına dönüştü, onlardan olmayan herkesi dışlayan ve en sonunda da kendisini içeriden kemiren hastalıklı bir birliktelik ortaya çıktı. Çekirdek ailenin bize bulaştırdığı bu virüs, bir anlamda yalnız bir faşizme dönüştü çünkü insanlar, sürekli bir yarar olmadıkça başkalarıyla bir kamusal alan paylaşmayı tahayyül bile edemez oldu. Hatta sevginin ve iyiliğin simülasyonunun simülasyonlarını yaşamaya çalışan topluluklar faşizm noktasında birkaç adım ileri gidip yarar sağlamayan bağlantıları sosyal alanlardan yok etmeye çalışır hale geldiler. Bunlara örnek olarak performatif “twitter” solcularını, nefretle örgütlenmiş tüketici gruplarını veya alt-right internet çetelerini verebiliriz.

Kolektif üretim toplulukları veya herhangi bir sosyal topluluk, temel tahayyülünde sevgiye dayalı olmalıdır. Daha iyi bir dünya umuduna olan sevgi (STK’ler, siyasi örgütler, partiler vs.), bir sanata veya zanaata duyulan sevgi

(sanat kolektifleri), bilime ve bilgiye duyulan sevgi (bilim toplulukları ve gönüllü eğitim alanları) gibi örneklerde olması gereken sevgiyi fark edebiliriz. Fakat sevgiye sahip insanlar bu sevgiye şans eseri tutulmamışlardır. Sevgiyi kovalamak, sevdiği şey için aksiyon almaktır bu insanların sevgisinin motorunu döndüren şey. Faşist bir baskıyı yeniden üretmeden sevmek ise neoliberal çekirdek ailenin üretimhanesinde kirlenmemiş yeni kamusal alanlar yaratabilir ve eğer yaratabilirse bu devrimci bir eylem haline gelir. Peki nasıl?

3- Devrimci Bir Eylem Olarak Sevgi ve Yeniden Üre(ti)mi

Love doesn’t just sit there, like a stone, it has to be made, like bread; remade all the time, made new.

-Ursula K. Le Guin, *Lathe of Heaven*

“Sevgi, sevginin yaptığı şeydir” der bell hooks. Sevgi, sevgi gibi görünür ve onun gibi hissettirir. Bunu yapabilen her şey içinde sevgi barındırır. Bunu yapabilen şeyleri yapmak ise yaratıcı bir üretimdir. Yani aşk, sadece doğru zamanda doğru yerde şanslı bir şekilde bulunduk diye başımıza gelen, bize Allah’ın ve kaderin bir hediyesi değildir. Aksine, aşk, aktif olarak ürettiğimiz, üretirken çilesini çektiğimiz, paylaştığımız ve paylaşarak çoğalttığımız bir üründür. Bu bakımdan dijital üretime benzer. Sevgiyi üretmek için ise istek ve kudret gereklidir. Sevmeye istekli miyiz? Sevmeye gücümüz yeter mi? Bunlara cevabımız evet olsa bile içimizdeki narsist nevroz bize şunu der: “Peki senin çıkarın ne?” Sevgi alınıp satılamayacak ise değersiz görülür ve muhasebesi tutulur. Hatta bireyler sevgi alıp vermeye mutabık haldeyken bile birbirlerini narsist nevrozlarının karanlık pelerinlerine sararlar ve artık bir çift olarak kendilerini dünyanın merkezine koyarlar (egotism à deux- Erich Fromm, *Art Of Loving*). Bir çift, potansiyel bir çekirdek ailedir. Bu potansiyelin içinde arkadaşlara, ebeveynlere, hobilere ve

akrabalara yer yoktur. Neoliberal baskı fabrikasının yeni bir hücresi olmak kutsal bir görevdir ve eğer sevgilinle olan ilişkin dışındaki dünyadan yeterince kopuk, bağımsız ve uzak değilsen bu görevi yerine getiremezsin. Çiftin üyeleri münferit ailelerini yıkmalı ve yeni bir aile kurmalılardır, yeni hayatları da buna göre belirlenecektir. Yeni kurulan çekirdek aile için de bir kamusal alan yoktur. Her şey ya aile içindir ya da aile ilgilidir, değilse de önemsizdir. Böylece aile de narsist nevrozdan payını alır ve döngü devam eder. Birbirlerini severken, dünyayı sevmeyi bırakan insanlar gerçekten sevmeye istekli ve kudretliler midir? Sanmıyoruz.

Peki ne yapmalı? Tıpkı vücudumuzu beslemek için toprağa ekin ettiğimiz gibi gönlümüze sevgi ekeceğiz, sevgi yeşersin ve serpilsin diye emek vereceğiz, hasadı da etrafımızla paylaşacağız. Sevgi üretimini ve dağıtımını, bunları özelleştirmiş neoliberal sistemin elinden geri alacağız. Nasıl mı? Sevgi tohumları bularak. Sevgi tohumu dediğimiz şey özellikle son yıllarda hayatımızdan koparılmaya çalışılan bir şey. Hobilerimiz, tatillerimiz, “sevdiklerimiz” ayırdığımız zaman... Hepsi sermayenin saldırısı altında. Fakat eğer bunlara sahipsek, bunlar etrafında çekirdek ailenin narsist nevrozunu dışlayan ve bizi gerçekliğe karşı yalnız hissettirmeyen güvenli sosyal gruplar kurmak bize en mantıklı ve yapılabilir eylem olarak gözüküyor. Tıpkı bir tarım komünü kurmak gibi. Bu gruplara ise Bookchin “İlgi Grupları” diyor.

4- Yeni Geniş Aileler ve Kamusal Alanı Yeniden Kurmak

The reality of our life is in love, in solidarity... Love is the true condition of human life.

-Ursula K. Le Guin, The Dispossessed

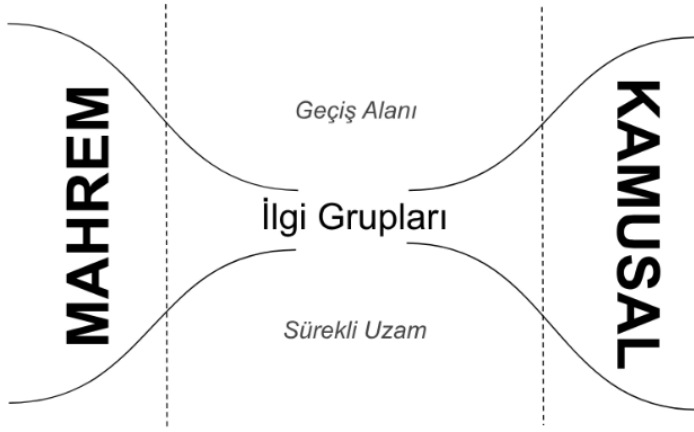
Sevgi tohumlarını yeşertebileceğimiz, bir diğer deyişle, sevdiğimiz alanlara uygun potansiyel topluluklar ya da gruplar bulmalıyız. Ortak ilgi, kaygı veya aksiyon etrafın-

da toplanmış gruplar, bireylere ihtiyaçları olan sevgiyi; denk gelmiş arkadaş gruplarına nazaran daha rahat verirler ve aynı zamanda sevgiyi paylaşmak için de daha uygun bir ortam yaratırlar. Bireyler, bir şeye duydukları sevgi ile sevgiye layık olur bu da bir sevgi döngüsü yaratır. Burada yazının başından beri bahsettiğimiz “İlgi Gruplarını” tasvir ediyoruz aslında. Bookchin, bu grupları İspanyol İç Savaşında görmüş ve devrimci idealler ortaklığında birleşmiş yeni bir tür geniş aile olarak anlatmıştır. Biz de sevgiyi sistemin tasavvur ettiğinden farklı şekilde yaratmanın devrimci bir eylem ve üretim olacağını söylemiştik. Bizce bu yeni ilgi grupları/geniş aileler, neoliberal çekirdek ailenin topluma ve bilinçlerimize verdiği hasarın şifası olabilir, böylece baskıya karşı hem ciddi bir tehdit hem de sığınak oluşturabilir.

İlgi Gruplarının yapısında hiyerarşiye yer yoktur çünkü hiçbir hiyerarşik yapı sevgiyi öncelemez. Sevgi de eylemsel yapısı gereği hiyerarşik olamaz çünkü üstün astı sevdiği bir sevgi yöntemi yoktur; bu durumlarda sevgi gibi görülebilecek her şey aslında bir kontrol aracıdır. Örneğin, çocuklarını (potansiyel) birer eşiti olarak görmeyen ebeveynler gerçekten çocuklarını seviyor mudur?) İlgi Gruplarının tanımlayıcı özelliği sevgi olduğu için herkes en az ortaya koyduğu sevgi kadar değer görür ve o kadar da takdir edilir. Böylece “mezun olunacak” bir geçici aile yerine, ürettikçe ve sevdikçe sürececek bir “güvenli alan” oluşmuş olur.

Burada sorulacak bir diğer karşı soru ise halihazırda elimizde bulunan devrimci örgütlenmelerinde neyin eksik olduğudur ki cevap açıktır, sevgi. Günümüzde sevgiyi önceleyen bir devrimci örgütlenme maalesef yoktur, hatta bir adım daha ileri gidip sevgiyi önemseyen bir örgüt yoktur diyeceğiz. Bu örgütler için sevgi yaşamın şirin bir parçası olsa da, toplumun nasıl yönetildiği ile ilgili bir kavram değildir. Bu yüzden ya kötü olmaktan ya da neoliberal nevrozdan kaçamazlar ve yozlaşırlar.

İlgi Gruplarının ürettiği “güvenli alanlar” aynı zamanda kamusal insanı geri yaratmak için de bir hastane görevi görecektir. Kişiler ilgi gruplarını sevdikçe, sevgi eylemi kişileri ilgi gruplarındaki diğer insanların yüzleştiği kamusal sorunlarla yüzleşmek zorunda bırakacak ve kendilerini direkt olarak ilgilendirmese bile hayatın sorunlarını önemsemesini sağlayacak. Narsist nevrozdan uzak kurulmuş gerçek ilişkiler, kişilere toplumsal olanın önemini anlatacak ve toplumsal yaşamı yeniden duyumsamaya başlayacağız. İlgi Grupları hem şahsi hem de toplumsal alanda var olabildiği için şahsi olandan toplumsal olana organik ve sürekli bir geçiş uzamı oluşturacak ve böylece kamusal alanı kişiye geri kazandıracaktır.

Dünya hakkında dertleri olan ve dünyayı iyiye doğru değiştirmek isteyen “bireylerin” de bu sosyal uzamı takip edip, değişim için güç bulacaklarına inanıyoruz.

Bu yeni geniş ailelerin bize asıl kazancı bizden çalınan bireyliğimizi geri kazanmaktır. Bizce ideal bir birey, kendi için seven ve sevdiği şeyler için dünyayı duyumsayan ve değiştirmek isteyen kişidir. Sevdiği şeyler etrafında ailenmiş kişiler düşlediği değişimleri gerçekleştirmeye en yakın kişilerdir çünkü etrafları da onunla benzer düşünen aktörlerle sarılıdır. Biz istiyoruz ki, her birey dünyayı sevgisi ve şefkati ile değiştirsin. Bunu yaparken de yalnız olmasın ki bir toplum olarak onurlu ve şefkatle yaşayabilelim.

Baudrillard, Jean. (1981). Simulacres et Simulation.

Bauman, Zygmunt. (2003). Liquid Love: On the Frailty of Human Bonds.

Bookchin, Murray. (1971). “Listen, Marxist!”. Post-Scarcity Anarchism içinde.

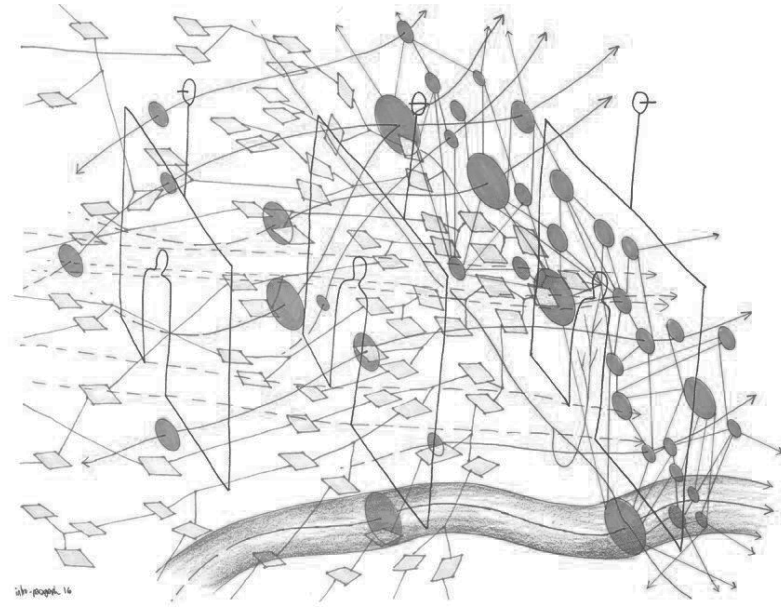
Fromm, Erich. (1962). The Art of Loving.

Hayden, Dolores. (1981). The Grand Domestic Revolution: A History of Feminist Designs for American Homes, Neighborhoods, and Cities.

hooks, bell. (2000). All About Love: New Visions.

Sennett, Richard. (1977). The Fall of Public Man.

Wilde, Oscar. (1891). The Soul of Man Under Socialism.

Kesip Bişmenin Erdemi Üzerine

Hızlı, viral, ve mutasyonlara açık olmak bir zaruriyettir. Prensiplere sığınmak büyük bir güvenlik açığı olduğu için. Düşmanın senin sahip olabileceğin herhangi bir operasyonel prensibi kendi içinde öğütebiliyorsa, onu yozlaştırabiliyorsa, senden çalıp kendi yarattığı pazarlarda tüketime açık hale getirebiliyorsa, “ML”, dogmanın ve yersiz bir inatçılığın gölgesinde duran sadece iki büyük harften ibaret kalma riskini taşımaktadır.

Bütün bu talihsizliğin içinde sormamız gereken soru şu: balon bir kampüste bir balon içinde yürütülen, taşamayan ve sürekli ayrışan, akışı durdurulan bir direniş esasında neye hizmet etmektedir?

Gerçek kaygıları olan bir sürü genci bir araya getirin, elinize bir megafon alın, onları okulun kapısına doğru yönlendirin, yürütün ve koşturun. Polisin de orada olmasını umun. (Çünkü polis yoksa yürümezsiniz.) Bu insanları kimyasal acılara itin, gözaltındaki karanlık dakikalar da içlerini haşlayın. Sonraki gün bir daha ve bir daha ve bir kez daha tekrar edin. Ta ki polisi orada bulamadığınız güne kadar. O zaman yürümeyi bırakın. (Çünkü polis yoksa bir keyfi olmadığını biliyorsunuz.)

Ha, şans eseri bir şeyler oldu, organizasyonel prensiplerinizi çok güzel tuttu ve polis barikatını aşmayı başardınız mı? O zaman da yürümeyi bırakın, çünkü bulduğunuz güruhta balonun içindeki tahakkümünüzü ve mikro-iktidarınızı tehlikeye atacak ötekiler barınmakta. Yürümeyi kesin ve bu ötekilere asla ulaşmayın; ve asla da bu ulaşmamazlığın hesabını vermeyin. Balonun dışındaki ötekiler de hiç keyifli değildir çünkü.

Akşam eve döndüğünüzde ayağınızda günlerce birikmiş olan nasırları yeyiverin.

Sabahlara kadar özeleştirilebilir. Belki bu, vicdanların sabun kokmasını sağlayabilir. Fakat balon kampüsün direnişini tepeden üstlenenler kırılğan arzularının ve fantezilerinin hesabını vermediği sürece hiçbir şey değişmeyecektir. Dolayısıyla ele aldığımız bu yanlış yapılandırılmış direniş arzusunu sorgulamak ve bu arzunun esasında anlamlı bir değişime dair gerçek bir istek veya itki barındırmadığını görmek zorundayız.

Bahsettiğim bu çarpık arzu yapılanmasına tabi olanların bir eylemi: rektörlüğün önünde kendi duvarlarını kendileri ördüler ve büyük bir marifetmiş gibi kendileri yıktılar. Bizleri A1'e yürütüp de bütün o acılara maruz bıraktıklarında ise rektörlük binası bomboştu.

Biraz hızlı, biraz viral ve biraz da değişime açık olsaydık o bina dakikalar içinde işgal edilirdi, taleplerimiz belki de aktarılmış olurdu. Ve belki de bir şeyler değişirdi...

Ama bizler yüz birinci defa yürümeyi seçtik. Çünkü polis olmadan eğlenceli olmuyor, çünkü öteki de burada olduğunda eğlenceli olmuyor; çünkü her şey gücümüz ve güzel şiddetimiz performatif bir fantezi aracı olarak kullanıldığında eğlenceli oluyor.

Bence ne istediğinizi iyice gözden geçirin ve insanların, kitlenin dertlerini bir keyif aracı olarak görmeyi bırakın.

Biz hiç eğlenmiyoruz çünkü.

Carrie Bradshaw'u Affediyorum

W

Sex and the City, birçok insanın ve özellikle de diziye gençken izleyen kadınların üzerinde neredeyse kişilik şekillendirici derecede etkili olmuş bir dizi. Sadece kendi adıma değil, bir sürü arkadaşım ve internette yazdıklarını okuduğum, çektiklerini gördüğüm sonsuz insan adına söylüyorum bunu. Bitmesinin üzerinden 20 yıl geçtiği halde halen güncel medya diskurunun bir parçası. O kadar ki, dizinin konusunu veya ana karakterleri anlatmayı gerekli görmüyorum.

Sex and the City, yayınlandığı yıllar için “radikal” bir yapım. Kadınları, hayatları ve vücutları hakkında verdikleri kararlar için cezalandırmayan; pornografik seks sahnelerinde bile kadınların deneyimlerini önceleyen ve bir de üzerine tüm bu olayları marjinal ve karanlık değil, olağan ve neşeli bir şekilde paketleyen bu dizinin anaakım bir televizyon kanalında yayınlanması o yıllar için çığır açıcı.

2026’dan baktığımızda Sex and the City’yi cinsiyetçi, homofobik, ırkçı ve neredeyse her açıdan gerçekdışı olarak değerlendirmemek neredeyse imkânsız (20 yıl önce çekilmiş dizi ve filmlerin çok çok büyük bir kısmı için bu değerlendirmenin geçerli olacağını eklemeyi geçemeyeceğim ama). Ve Sex and the City’nin “aslında” nasıl bir dizi olduğu ve karakterlerinin “aslında” nasıl kişiler olduğuna dair sonsuz sayıda video ve makale tabii ki bu konulara da değiniyor. Ama çoğunlukla asıl konu, Carrie Bradshaw’un tahammül edilemez biri olması.

Carrie’nin çok kötü bir arkadaş, sevgili,

insan, ana karakter ve potansiyel diğer tüm kötü şeyler olduğuna dair yüzlerce içeriği tek bir aramayla bulabilirsiniz. Hatta aslına bakarsınız Ted Mosby’nin romantik bir terörist olduğuna, Pam’ın Jim’i hak etmeyen bencil bir göt olduğuna ve Lorelai Gilmore’un çok kötü bir anne olduğuna dair yorumları da her yerde görebilirsiniz. Bu yorumlara katılabilirsiniz de. Bugün olduğumuz yerden durup baktığımızda bu yorumlar “doğru” da olabilir. Ama konu insanlar, kişilikler ve ilişkiler olduğunda gerçekten “doğru” bir şey söylemek ne kadar mümkün?

Hayali karakterlerden bahsederken bu kadar kesin yargılarla konuşmak zalimce gelmiyor olabilir hiçbirimize. Sonuçta hisleri olan kişiler değiller. Ama artık gerçek insanlardan ve davranışlarından bahsederken de kolayca “sağlıksız”, “toksik” veya “patolojik” diyebiliriz mesela. Ben de yapıştırıveriyorum bu etiketleri onaylamadığım hareketlere. Peki bu durum akıl sağlığı hakkında hepimizde artan farkındalığın doğal ve olumlu bir sonucu mu, yoksa bir yan etkisi mi? Hepimizin gerçekten her an “sağlıklı” kararlar vermesini beklemek gerçekçi mi? Ve daha da önemlisi, bu beklenti bize iyi geliyor mu?

Psikoloji bilimine, terapiye falan değil itirazım. Yıllarca aldığı terapinin faydasını çok görmüş biri olarak konuşuyorum. Duygu ve düşüncelerimizin daha çok farkında olmak, mümkün merteye bunları regüle edebilmek, bize uzun vadede iyi gelecek seçimleri yapabilmek bariz bir şekilde olumlu şeyler, bunun farkındayım. Sadece tüm bunlara bakış açımızın fazla wellnessmaxxing olmaya başladığını, biraz zalimleştirdiğimizi ve insan olmanın ne olduğuna dair fikrimizin fazla mekanikleştiğini düşünüyorum. Ve aksi gibi, ben bunları söylerken bile kendimi mümkün olduğunca eminlikten uzaklaşacak şekilde filtrelemeye çalışırken; bu konu hakkında

maruz kaldığımız bütün içerikler “sağlıklı” olmak ve “sağlıklı” davranmaya dair öznel fikirleri tamamen gerçeklermiş gibi rahat rahat ele alabiliyor.

Buna bizi iten bir karşı taraf da var tabii. Terapinin dolandırıcılık, depresyonun şımarıklık, geleneksel cinsiyet rollerinden uzaklaşmanın sapıklık, şiddete karşı gelmenin saygısızlık olduğunu bas bas bağırان bu kadar insan varken bunların tam aksine sıkı sıkı tutunuyor olmamız da gayet anlaşılır. Sadece diyorum ki, biraz daha merhametli olmak iyi fikir. Hem kendimize, hem diğer insanlara, hem de belki hayali karakterlere karşı. Varsayılan ayarımız yargılama değil anlayış olduğunda belki de daha “sağlıklı” bile olabiliriz.

Sex and the City izlerken genelde kendimi Carrie Bradshaw’a yaptığı seçimlerden dolayı saydırırken buluyorum. Ama son izleyişimde bunu bir kenara bırakmaya çalıştım ve bir komedi dizisi kahramanının eğlenmemiz için abartılmış hareketlerine bile bu kadar sinirleniyor olmamı düşündüm. Mesajlarına doğru düzgün cevap vermeyen bir adamla ısrarla sevgili olmaya çalışan arkadaşımın “sağlıksız” bağlanma şekline olan tavrım ne kadar farklı? Ne kadar şefkatli?

Analiz ve yargılarımız hep birilerinin “iyiliği” için. Müstehzi bir şekilde söylemiyorum, çünkü ben de endişeleniyorum. Ufak salaklıkların bile birilerine kötü geleceğine eminim. Ama bazen “o da öyle biri”, ve hatta “ben de böyle biriyim” diyebilmenin ne kadar sakinleştirici olduğunu tekrar hatırlıyorum. And I couldn’t help but wonder; kötü kararlar alan biri yine de “sağlıklı” olabilir mi?

Carrie Bradshaw bir kadın. Sık sık kötü kararlar alan bir kadın. Belki birçoğumuzdan daha bencil bir kadın. Çok fazla pahalı kıyafet ve ayakkabı aldığı için neredeyse evsiz kalan bir kadın. Sevgilisini (ve hatta aldatma tanımımıza göre birçok sevgilisini) aldatan bir kadın. Sürekli ve her yerde sigara içen bir kadın. Seks hakkında köşe yazıları yazarak geçinmesine rağmen insanları devamlı

kink shame’leyen bir kadın. Arkadaşlarının kendisine gösterdiği özenin karşılığını vermeyen bir kadın. Carrie Bradshaw, belki de sahiden nefret edilesi bir kadın.

Carrie Bradshaw bir kadın. Sık sık kötü kararlar alan bir kadın. Kendisine bağlanmak istemediği açık olan bir adamdan yıllarca kopamayan, takıntılı bir kadın. Duygusal dayanıklılığı çok düşük ve idealize ettiği erkeklerin onayı olmadan yaşayamayan bir kadın. Ekonomiye dair hiçbir şey bilmeyen, 40 bin dolar harcadığı ayakkabılarına 4 bin dolar harcadığını sanan bir kadın. En ufak sorununu dahi arkadaşlarına defalarca ve bıktırana kadar anlatmadan duramayan bir kadın. Sürekli kendisinden şüphe duyan bir kadın.

Carrie Bradshaw bir kadın. Sık sık kötü kararlar alan bir kadın. Bütün duygularını büyük bir şiddetle yaşayan bir kadın. Kapkaç uğradığında cüzdanına değil, çok sevdiği Manolo Blahnik ayakkabılarına üzölen bir kadın. Gerçekdışı hayallere sahip ve salaklık olsa da onları kovalamaktan kendini alamayan bir kadın. Arkadaşlarını sıkı sıkı sahiplen ve onları hayatının her anına dahil etmek isteyen bir kadın.

Carrie Bradshaw’la arkadaş olmak istemeyebilirim. Ama Carrie Bradshaw’u affetmek bana iyi geliyor. İnsanın iniş çıkışlarının olduğunu, neye ihtiyacımız olduğunun sürekli değiştiğini, salakça şeyler yapsak da toparlamanın mümkün olduğunu, iyi ve sağlıklı olmanın sonsuz farklı şekilde görünebileceğini biliyorum. Ve şuna çok derinden inanıyorum, sağlıksız ilişkilerin ortak özelliklerini veya hayatımızdan hangi arkadaşları çıkarmamız gerektiğini anlatan yedi madde ve iki dakikalık bir reel bizi daha “sağlıklı” değil, ancak daha az “insan” yapabilir. Kendimize de sevdiklerimize de daha fazla şefkat ve anlayış gösterelim, sonuçta eminim çoğumuz Carrie Bradshaw kadar kötü seçimler yapmıyoruzdur.

Tanrının Zebki

"Bu kalp, dünyanın kalbidir; zira biri diğerini tatmin etmek için vardır."

Eşyalarla oynamayı çok iyi biliriz. Onları elimizde tutmak, onları takıntılı ritüellerin uyarıcı objelerine çevirmek, içlerinde yürümek, kendimizi onlara fırlatmak ve daha nicesi... Güzel karışık başparmaklar güzel objelerle oynarlar, sürekli.

Ellerimizle dokunmanın, sıkmanın, sürmenin proto-erotik bir keyfi vardır. Zipposuyla oynayan elemanın ya da sınav sırasında kalem çeviren mühendisin durumu sadece fallik tazminat prensipleri ile açıklanamaz. Bu eylemlere elbette ikincil bir eş seçme fonksiyonu atfedilebilir, ama bir arabanın direksiyonunu ve vitesini sıkıca kavramak oldukça tekil bir keyiftir. Bu tekil keyif hiçbir şekilde mastürbasyonla kıyaslanamaz. (Bu kelimeleri yazarken güzel bir klavye kullanıyorum, kelimelerin ortaya çıkışının ve viral yayılışının hayalinden daha ziyade daha dokunmalı bir keyif aldığımı itiraf edeceğim.)

Hatta iddiam şudur ki, eğer binlerce yıl öncesinden bir enstrüman ortaya çıksaydı, iyi korunmuş olsaydı ve onu birine emanet edip sıfırdan o enstrümanı çalmayı öğrenmesi için iyi bir para vermiş olsaydık, bu kişi bu objeyi nasıl keyifli bir şekilde manipüle edeceğini öğrenirdi. İlla enstrümanı güzel çalmayı öğrenirdi demiyorum, ama içini dışını incelediğinde kendi proto-erotik keyfinin onu nereye götüreceğini fark ederdi. Diyorum ki, denegimizin o antik enstrümanla girdiği manipülasyon-keyif ilişkisi binlerce yıl önce o enstrümanı kullanan Sümerlininkinden hiç de farklı olmayacaktır.

Bu keyfin evrenselliğini belirleyen iki unsur söz konusu. İnsan vücudunun ve karşılaştığımız objenin karşılıklı uzamsal-zamansal yayılımı. Obje aynı tutulursa, yetişkin bedenlerin de birbirlerinden çok farklı olmadığı düşünüldüğünde, bu proto-erotizm evrensel bir karaktere bürünür. Sıkma, tutma, okşama, çevirmek ve nice daha vücutsal işlev objeyle karşılaşmaları sırasında sıralanır ve bir düzen, bir his-keyif profili belirir. İnsan bedenleri de birbirlerinden çok radikal farklar göstermedikleri takdirde bu profilleri

objelere atfedebiliriz. Bir objenin his-keyif profilinden bahsedebiliriz. Bunlar asla ama asla klasik erotizm için söyleyebileceğimiz şeyler değildir.

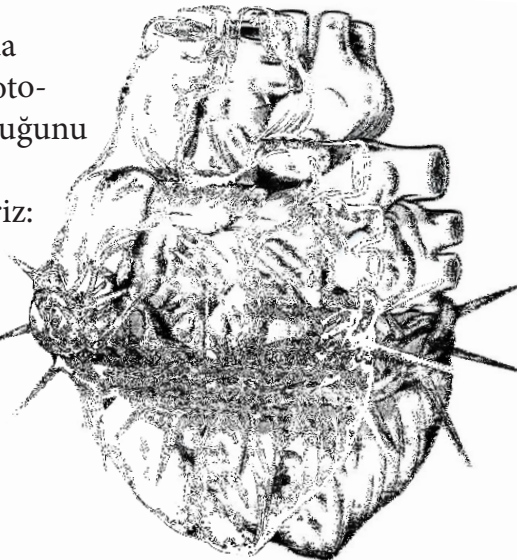
(Bahsettiğim şey çok da radikal değil, kısaca Gibsoncu ekolojik algının "eylem olanakları" kavramına psödo-davranışçı bir tını katarak temellerini kurabileceğimiz bir fikir sunuyorum. Baharat olsun diye psikoanalitik kısmi-obje teorileri de bir yerlere yerleştirilebilir.)

Tabii durum, bir çocuk için oldukça farklıdır. Küçük boyutundan ötürü farklı his-keyif profilleri üzerinden hareket eder. Çocuk bir halıya oldukça yakındır, o yüzden halının profilini bilir. Üzerindeki tüylere avuçlarını ya da kıcını sürter, bunun keyfinin ne zaman zımpara acısına döneceğini bilir. Boyu uzamış zavallı bizler ise o keyfi çoktan unutmuşuzdur.

Büyük bir beden hayal edelim şimdi. Kavraama yetisi (hem fiziksel hem soyut) bizimkinden çok daha büyük olsun. Ya bir dev ya da tanrı, dünyayı kavradığını hayal edelim. Bizim bilemeyeceğimiz bir şey biliyor. Dünyanın keyfini sürmeyi biliyor. Nasıl manipüle edeceğini biliyor onu. Onu dev bir yumurta gibi okşuyor, üzerindeki dokuları parmak uçlarıyla seçmeye çalışıyor, baskısını değiştiriyor.

İşin şaşırtıcı gerçeği şu ama. Bu tanrı bu keyfin neye benzeyeceğini dünyayı avuçlarında tatmadan önce bilemez. Tahminleri olabilir, ama şaşıрма hakkını her zaman korur. Halihazırda bir mutlak bilgiye asla sahip değildir, ama mutlak bilgisi dünya ile kurduğu kavrama ilişki boyunca serimlenir.

Okşanmanın da benzer tekil bir proto-erotizme sahip olduğunu düşündüğümüzde şunu iddia edebiliriz: dünya onun için olduğu kadar o da dünya için vardır, birbirlerini tatmin etmeleri için.

Endonezya'da Bir Kaos

Tarihler 28 Ağustos'u gösteriyordu. Endonezya'nın dört bir yanından halk, sokaklara dökülecekti. Parlamento binası yakılacak, Temsilciler Meclisindekilerin (DPR) evleri, arabaları... Peki neden? Halk zevkine mi sokaklarda yanyana bağırarak yürüyordu?

Kaos'un ilk kıvılcımı: Vergilendirmeler

Ocak 2025'te Merkez Cava'nın Pati bölgesi valisi Sudewo, akılalmaz %250 oranındaki arazi ve bina vergisi artışına (PBB-P2) yerel meclise (DPRD Pati) sundu. Karar, yaz aylarında uygulamaya konulunca halkın tepkisi büyüdü ve 85.000-100.000 kişilik kitlesel protestolar patlak verdi. Polisin tazyikli su ve gazla müdahalesiyle ortaya çıkan şiddet olaylarında onlarca kişi yaralandı. 13 Ağustos günü protestolar sonucu vergi artışı geri çekildi ve vali hakkında soruşturma başlatıldı. Pati'de başlayan eylem daha sonrasında Bone ve diğer şehirlere yayılacaktı. Bu yerel hareket, ağustos ayı başlayacak olan canlılığın ilk işaretiydi.

Kaos'un yükselişi: Milletvekili maaşlarına yapılan zam

Daha geniş çapta ve uluslararası dikkat çeken protestolar, 25 Ağustos'ta başladı. Temel nedeni, Asgari ücretin 10 katı olan ve milletvekillerine sağlanan aylık ₺50 milyon (yaklaşık 3.000 USD) konut yardımındı. Ağustos ayının başlarında onaylanan bu karar, kamuoyuna yansısıyla birlikte 25 Ağustos 2025'te öğrencilerin ve işçilerin önderliğinde ilk protestolar başladı.

Kaos'un hakimiyeti: Katillik

28 Ağustosta protestolar arasında bulunan 21 yaşındaki bir kurye olan Affan Kurniawan'ın polis zırhlı aracı tarafından ezilerek öldürülmesi, eylemleri daha da şiddetlendirdi ve bu yazının yazıldığı günde (ve büyük ihtimal okuduğunuz günde de) eylemler devam ediyor. 25 Ağustosta başlayan protestolardan 1 hafta sonra 31 Ağustos günü DPR; Konut yardımını kaldırmanın yanı sıra, DPR liderliği milletvekillerinin maaşlarını arttırmaya da karşı karar verdi ve zorunlu olmayan yurt dışı gezilerine yasak getirdi. Direnişin

gücünden korkan hükümet, Tiktok ve Instagram canlı yayınlarını kapattı, Kamu CCTV'leri kapatıldı, Polislerin şiddet kullandığı gösterilen videolar siliniyor, sosyal medya da yapılan yazışmalar takip ediliyor ancak halkın öfkesi dinmiyor. Belki de hükümetin yapmaya çalıştığı en komik şey One Piece'den Hasır Şapka Tayfasının bayrağını banlamaya çalışması. Endonezya'da yaygın olan anime kültürü direnişlerde de yer buldu. Hasır Şapka Tayfasının bir korsan olması ve özgürlük arayışında bulunmasından olsa gerek, direnişçiler artık o bayraklarla da protestolara katılmaktalar.

Endonezyalı anarşistler bu eylemlerde desteklerini ellerinden geldiğince vermeye devam ediyorlar. Black bloc (kara blok) halinde katılmaya çalışıyor, Anarko-komunist bayraklarıyla kitlelerle birlikte sokaklarda mücadele veriyor ve gelecek için hazırlık yapıyorlar. Endonezyadaki anarşist bir yoldaşımız ile yaptığımız röportajımızda bizlere şunları demişti: "Gelecek dengesiz görünüyor. Hükümet giderek daha otoriterleşiyor; canlı yayınları yasaklıyor, protestolar sırasında elektrikleri kesiyor, "anarşistleri" vurmakla tehdit ediyor. Aynı zamanda insanlar artık sessiz kalmıyor. Ekonomik, ekolojik ve politik krizler üst üste geliyor ve direniş giderek büyüyecek. Bunun gerçek bir kurtuluş sağlayıp sağlamayacağı, insanların reformların ötesine ne kadar geçmeye istekli olduklarına bağlı. Bizim için gelecek, uzun mücadelelere hazırlanmak, yeraltı ağları kurmak ve baskının yoğun olduğu bir toplumda direniş ateşini canlı tutmak anlamına geliyor."

Bugün bir halkın öfkesini duyuyor, kümülatif bir sömürüye, zorbalığa karşı mücadelelerine tanık oluyoruz. Endonezya'da gerçekleşen bu sistematik zorbalığı kınıyor ve yoldaşlarımızla desteğimizi iletiyoruz. Özgürlüğümüz enternasyonalliğimizde yatmaktadır. Endonezya halkına sevgimizi ve desteklerimizi sunuyoruz...

**"Kurtuluş Yok Tek Başına;
Ya Hep Beraber Ya Da
Hiçbirimiz."**

İki Şehrin Diğer Hikayesi

Yakışmıyorum dünyanın hiçbir penceresine*

Yolculuk yapmaktan yoruldum. Bir yere ait olamamaktan, hiçbir yerde evde hissedememekten, yakışamamaktan. İnsan dediğin iki avuç toprağa sığar, ben bu dünyaya sığamıyorum. Tüm hayatım insanların görünce başka eşyan yok mu dedikleri ve hayır cevabını alınca acı bir tebessüm sundukları iki bavul. Biri büyük, ikincisi küçük iki tane bavul. Tüm hayatım tren garları, otobüsler ve havalimanları. Şehrin merkezine iner gibi ev değiştiriyorum.

Nasılsa burası benim değil diye kaldığım odalara bana ait şeyler almıyorum, odalar bana ait değil.

Koltukların kenarında oturuyorum her an kalkıp gidecek gibi, koltuklar bana ait değil.

İnsanların da gönlüne uğrayıp geçiyorum, insanlar bana ait değil.

Koskoca bir nostalji içindeyim bilmiyorum insan nedir, nerededir, nereye gitmeli.

Kimilerine göre dünyanın en güzel şehri burası, ben ise bozkırlardan geldim.

Denizlerde doğup bozkırlara gelmek herkesin harcı değildir.

Denizlerden gelip bozkırlara gitmek politiktir.

Yedi tepeli şehirlerde saçlarını savuramamak politiktir.

Kendin olamamak, kendin olunca sevilmemek, değer görmemek ya da dışlanacağını bilmek politiktir.

Gitmek politiktir, dönmek politiktir, gidememek politiktir, dönememek de öyle.

Sürekli hareket halinde olmak; o şehirden bu şehre taşınmak...

Günün dörtte biri kadar bir zaman diliminde bir şehri, oradaki insanları, bir evi ve aileyi terk ederek başka bir şehre, oradaki insanlara, bir eve ve aileye dönmek politiktir, aynı zamanda ruhumu parçalamaktadır.

Tüm insanlarımı toplayıp deniz kenarında sohbet etmek mümkün müdür bilmiyorum. Artık tek isteğim baharın yaza döndüğü bu iki şehirle barışmak.

Biri çok güzel, alabildiğine mavi. Gelgelelim beni dibe çeke çeke boğuyor. Maviyle barışmak istiyorum çünkü ben de biliyorum burası dünyanın hiçbir yerine benzemiyor ama başaramıyorum, politikacılar izin vermiyor.

Diğeri maviye nazaran çirkin. Orası da alabildiğine sarı, buğday gibi. Ot bitmez, çorak bir tarla. Görseniz burada yaşanır mı dersiniz. Yaşatıyor, gökyüzüne bakınca, saçları savrulunca, bir avuç suda boğulmayınca insan çok güzel yaşıyor. Güneş yeter ki yüzünü dönsün.

İnsan çocukluğunun o sıkışmışlığını bırakıp maviden sarıya gidebiliyor.

İnsan doğduğu toprağı bırakıp gidebiliyor, döndüğünde aynı insan olmuyor hele ki tekrar sıkışmışsa.

Sevgili okuyucu, Bana iki tane yalan ve gerçek olmasını arzu ettiğiniz bir doğru söyleyin. Ben başlayayım;

Burada bulunmaktan mutluyum.

Burada bulunmaktan mutluyum.

Burada bulunmaktan mutluyum.

*Çokça Parçalanmış Put ya da Asaf Halet-Mazlum Mengüç

Yılanlar da Aç Kalabilir

Evvel zaman içinde, sizden uzak ve bizden eski ülkelerden birinde Merdas adında iyi huylu bir hükümdar yaşardı. Halkı onu pek severdi. Merdas'ın eli ağır değildi, sözü zehirli değildi, sofrası kapalı değildi. Davarı ovaya yayılır, hazinesi odalara sığmaz, adıyla kapılar açılırdı; yine de malına mülküne esir olmazdı. Geceleri ibadet eder, gündüzleri ülkesinin işlerine bakardı. Bizden uzak sizden eski ülkelere dair anlatılan masallardaki hükümdarların mümkün olan en yumuşak suretlerindendi. Bu gönlü bol hükümdarın bir de oğlu vardı: Zahhak.

Zahhak yakışıklıydı, güçlüydü, gençti. Fakat kalbinin bir yerinde karanlık, aç bir oyuk vardı. İnsan bazen kendi açlığını tanıyamaz; onu kader sanır, cesaret sanır, büyüklük sanır. Zahhak içindeki boşluğa açlık demedi. Taht dedi.

Bir gün karşısına yabancı biri çıktı. Tatlı dilli, kurnaz gözlü, her cümlesinde insanın kalbine dokunan, insanın gözlerinden ruhunu okuyan biri. Bu yabancı aslında şeytandı. Ancak, bilirsiniz, masallarda şeytan hiçbir zaman “ben şeytanım” diye gelmez. Bazen akıl gibi gelir, bazen cesaret gibi, bazen de “sen bundan fazlasını hak ediyorsun” diyen bir dost gibi.

Şeytan Zahhak'a babasının tahtını gösterdi. “Niçin bekliyorsun?” dedi. “Taht orada. Sen gençsin, güçlüsün. Baban yaşlı. Dünya bekleyenlere nimetlerini sunamaz.” Zahhak önce korktu. Sonra düşündü. Sonra korkusuna alıştı. Korkuyor olmakla barıştı. En sonunda da korkusunun sesini duymamaya başladı. Şeytan dürttü işte, yine bilirsiniz ki şeytan zaten dürter. Ardından sorumluluk pek kabul etmez.

Babasını öldürdü.

Böylece Zahhak tahta çıktı. Tahtına oturduğu ilk andan itibaren zaferi, kutsal kumaşların altında pek iyi saklanmamış bir leşten farklı değildi. Babasının cesedinin etleri minderlerin dikişlerine doluyor, kemikleri hükümdarlığın ahşabında yeni yuvalar arıyordu. Zahhak babasının cesedi üzerinde oturmaya devam ettikçe kalan kemikler

daha da kırılacak karkasının çürüyen kokusu tüm sarayın genzine dolacaktı.

Aradan çok geçmeden aynı yabancı, artık hepiniz kim olduğunu biliyorsunuz, bu kez başka bir kılıkla saraya geldi. Bu sefer bir aşçıydı. Saraya girdi, mutfığa geçti, daha önce kimsenin yemediği yemekler yaptı. Leziz etler, uzak diyarlardan getirdiği baharatlar, kokular, yağlar, binbir çeşit tatlılar...Zahhak bu yeni aşçının yemeklerini bir bir tattı. Yağ çenesinden süzüldü, baharat genzini yaktı, et dişlerinin arasında tatlı tatlı liflendi. Sarayın bütün kandilleri o an yalnızca onun iştahı için yanıyordu.

“Dile benden ne dilersen,” dedi aşçıya. “Sana altın mı vereyim, at mı vereyim, toprak mı vereyim?”

Aşçı başını eğdi. “Hiçbirini istemem,” dedi. “Yalnızca iki omzunuzdan öpmeme izin verin.”

Zahhak aşçının bu isteğine güldü. Koskoca hükümdar için iki öpücüğün ne zararı olabilirdi? İzin verdi.

Aşçı Zahhak'ın iki omzunu öptü. Öptüğü yerlerden dumanlar eşliğinde bir karanlık yükseldi. Deri kabardı, et yarıldı ve Zahhak'ın iki omzundan iki kara yılan çıktı.

Saray buz kesti.

Yılanlar tıslıyordu. Gözleri küçük ve açtı. Zahhak çığlık attı, cellatları çağırdı, hekimleri çağırdı. Yılanları kestiler. Kanlar aktı. Ama yılanlar yeniden çıktı. Bir daha kestiler. Yine çıktı. Ne kılıç fayda etti ne merhem ne dua.

Zahhak artık kral değildi yalnızca; kendi omuzlarında taşıdığı felaketin esiriydi.

Bir süre sonra saraya bir hekim geldi. Ak sakallıydı, bilge görünüşlüydü, sözleri ağırdı. O da şeytandı elbette. Artık bu konuda hemfikir olduğumuzu düşünüyorum. Sonuçta, şeytan bir yarayı açtıktan sonra merhem satmayı da sever.

Hekim Zahhak'a dedi ki, “Bu yılanları öldüremezsin. Onlar seninle kalacak. Ama onları yatıştırabilirsin. Her gün iki genç insanın beynini yedirirsen susarlar. Yoksa seni yerler.”

Böylece Zahhak'ın ülkesinde korkunç bir düzen başladı.

Her gün iki genç saraya götürülüyordu. Anneler oğullarını saklıyor, babalar kapıların önünde nöbet tutuyor, kardeşler her gece birbirinin yüzüne son kez bakar gibi bakıyordu. Sabahları sarayın mutfağında kazanlar kaynıyor, akşamları şehir biraz daha sessizleşiyordu.

Yılanlar doymuyordu. Zaten zalimlerin yılanları hiçbir zaman doymaz. Bir gün iki genç isterler, ertesi gün iki genç daha. Ağıtlar hiç susmaz. Bir noktada bütün bir ülke dev bir cenaze evine dönüşür.

Ama her zalimliğin içinde küçük bir çatlak da olur.

Sarayın mutfağında çalışan iki iyi yürekli adam, her gün öldürülmek üzere getirilen iki gençten birini gizlice kurtarmaya başladı. Her gün gelenlerden birinin beyninin yerine koyun beyni koyuyor, kurtardıkları gençleri gizlice dağlara gönderiyorlardı. Böyle böyle dağlarda saklanan gençler çoğaldı. Derler ki, sonra o dağ insanlarından yeni bir halk doğdu.

Yıllar geçti.

Zahhak'ın zulmü büyüdü, yılanları büyüdü, halkın acısı büyüdü.

Sizden uzak bizden eski bu ülkede bir de Kaveh adında bir demirci vardı. Elleri ateşle kararmıştı, kolları çekiçle sertleşmişti. Demir döverek yaşırdı. On yedi oğlu vardı. Zahhak'ın adamları bu oğulların çoğunu alıp götürmüştü. Her biri yılanlara yem olmuştu. Kaveh her oğlunun ardından biraz daha sessizleşmiş, biraz daha taş kesilmişti.

Bir gün son oğlunu da almak istediler.

İşte insan bazen o anda değişir. Uzun yıllar susar, dayanır, dişini sıkar; ama bir gün kapıya gelen el fazla uzanır. O zaman insanın içinde bir şey kırılmaz, tersine ilk defa yerine oturur.

Kaveh saraya gitti.

O sırada Zahhak kendine bir adalet tomarı hazırlatmıştı. Derinin üstüne güzel yalanlar yazılmıştı: halkın huzuru, hükümdarın merhameti, ülkenin refahı.. Adamları tomarı herkesin önüne koyuyor, mühür istiyordu. İnsanlar okumadan mühür basıyordu. Zahhak'ın ülkesinde imza, rıza değil, hayatta kalma biçimiydi.

Kaveh'in de önüne belgeyi koydular. Kaveh belgeye baktı. Sonra Zahhak'a baktı. Sonra kendi ellerine baktı: yıllarca demir dövmüş, çocuklarını

toprağa vermiş, susmaktan ağırlaşmış ellerine.

Belgeyi yırttı.

Sarayın ortasında bağırmaya başladı. Çocuklarını, öldürülen gençleri, yılanlara verilen beyinleri, halkın çektiği acıları bağırmaya. Saraydan çıt çıkmadı. Yıllar sonra ilk kez hakikat konuşulduğunda duvarlar bile şaşırdı.

Ardından Kaveh dışarı çıktı. Kaveh'i oracıkta neden öldürmediklerini, saraydan nasıl sağ kurtulduğunu ben de bilmiyorum. Bendeniz anlatıcı olarak masalımızın devamlılığı ve kıssadan hissesi bakımından sorgulamadan geçmeyi öneriyorum.

Kaveh dükkanına değil, meydana gitti. Demirci önlüğünü çıkardı. Eskiymiş, yanık, is kokulu, yıllarca giymekten sertleşmiş bir önlüktü bu. Ne ipekten yapılmıştı ne üstünde bir arma vardı ne de kutsal bir renk taşıyordu. Kaveh önlüğünü bir mızrağın ucuna bağladı ve havaya kaldırdı.

İlk bayrak böyle ortaya çıktı denir. Aslında bayrak falan değildi; yanık, isli, emek kokan bir önlüktü. Kaveh onu havaya kaldırdınca bez değişmedi, bakanların gözleri değişti.

İsyan, yeni bir sembol icat etmek değil, gündelik bir nesneyi yanlış yerde fakat doğru anda kullanmaktır belki de. Halk da Kaveh etrafında hemen toplanmadı. Yıllardır içlerinde biriken öfke, o kirli bezin altında kendine bahane buldu. Kimse Kaveh'in bir gün bir kurtarıcının geleceğine dair yıllardır dilden dile dolaşan kutsal kehanetlerin bir parçası olduğunu düşünmedi. Ama herkes, o yorgun demircinin yıllardır belinde duran önlüğü ilk kez havaya kaldırdığını gördüğünde, bir çocuğun daha yılanlara yem edilmeyeceği ihtimalini düşleyebildi.

Kaveh'in kaldırdığı önlük, Zahhak'ın tahtından daha güçlü oldu. İnsanlar dağlardan, şehirlerden, yollardan geldiler. Zahhak'a karşı yürüdüler. Sonunda Feridun adında genç bir kurtarıcı da ortaya çıktı. Masalımızın bir süredir beklenen yiğit savaçısı. Kaveh'in öfkesiyle halkın acısı birleşti, Feridun'un eliyle Zahhak yenildi.

Ama Zahhak'ı öldürmediler. Onu Demavend Dağı'na götürdüler. Ağır zincirlerle bağladılar. Orada, karanlıkta, yılanlarıyla birlikte kaldı. Çoğu kötülük bir kez alt edilip bitmez; zincire vurulur, gözetilir, unutulursa geri döner.

Derler ki Zahhak hala oradadır. Omuzlarında yılanları, içinde açlığı, rüyalarında tahtı.

Ve yine derler ki Kaveh'in önlüğü de hala bir yerlerde dalgalanır: ne zaman bir baba son çocuğunu ver-

vermeyi reddetse, ne zaman bir işçi bir bayrak sallasa, ne zaman halk korkusunun içinden geçip meydana çıksa, o eski is kokulu önlük yeniden halıvalanı.

Her neyse, ben bu masalı neden anlattım? Öncelikle, anlatmak istedim. İnsan belli bir yaşından sonra pek az yeni masal öğrenir. Geçmiş bize saf haliyle gelmez; menkıbeler, sloganlar, fotoğraflar, anmalar ve eksiltilmiş hikayeler halinde gelir. Zahhak'ın hikayesini kötü hükümdarların halklarına neler edebileceğini anlatan eski bir masal olarak okumak mümkündür. Zahhak'ın hikayesinde rahatsız edici olan şey, bir kralın omuzlarından yılan çıkması değildir. Masallarda omuzdan yılan da çıkar, kuyudan dev de çıkar, kurbağa konuşur, at ağlar, dağ yarılır, çöllere düşülür, aşıklar sonsuza kadar mutlu yaşar. Bunlara alışmışız. Rahatsız edici olan yılanların her sabah doyurulabilmesidir. Yılanın başını küçükken ezmek gerekir denir. Ben de pek katılıyorum aslında bu lafa. Oysa yılanların biraz yaşamasına izin vermek gerekir belki de. Nasıl beslendiklerine, kim tarafından beslendiklerine, hangi saatlerde acıktıklarına, sarayın hangi kapısından içeri beyin sokulduğuna bakmak gerekir. Bu yılanlar nasıl olup da her sabah doyurulabilmiştir? Kim kapıyı çalmıştır, kim çocukları seçmiştir, kim kazanı kaynatmıştır, kim “bugün de iki tane” cümlesini bir iş emri gibi duymayı öğrenmiştir? Üstüne bir de bunu normalleştirmiştir! Zahhak'ın pek çok da suç ortağı vardır. Emir kuludur, canıyla tehdit edilmiştir, nice zenginlikler vaad edilmiştir fakat günün sonunda yine de ortağıdır bu düzenin.

Bir düzeni yıkmak istiyorsak önce onun iştahını değil, sindirimini anlamalıyız belki de. Sonuçta, Zahhak yalnızca zalim olduğu için hükmetmez. Her sabah düzenli şekilde beslenebildiği için hükmeder.

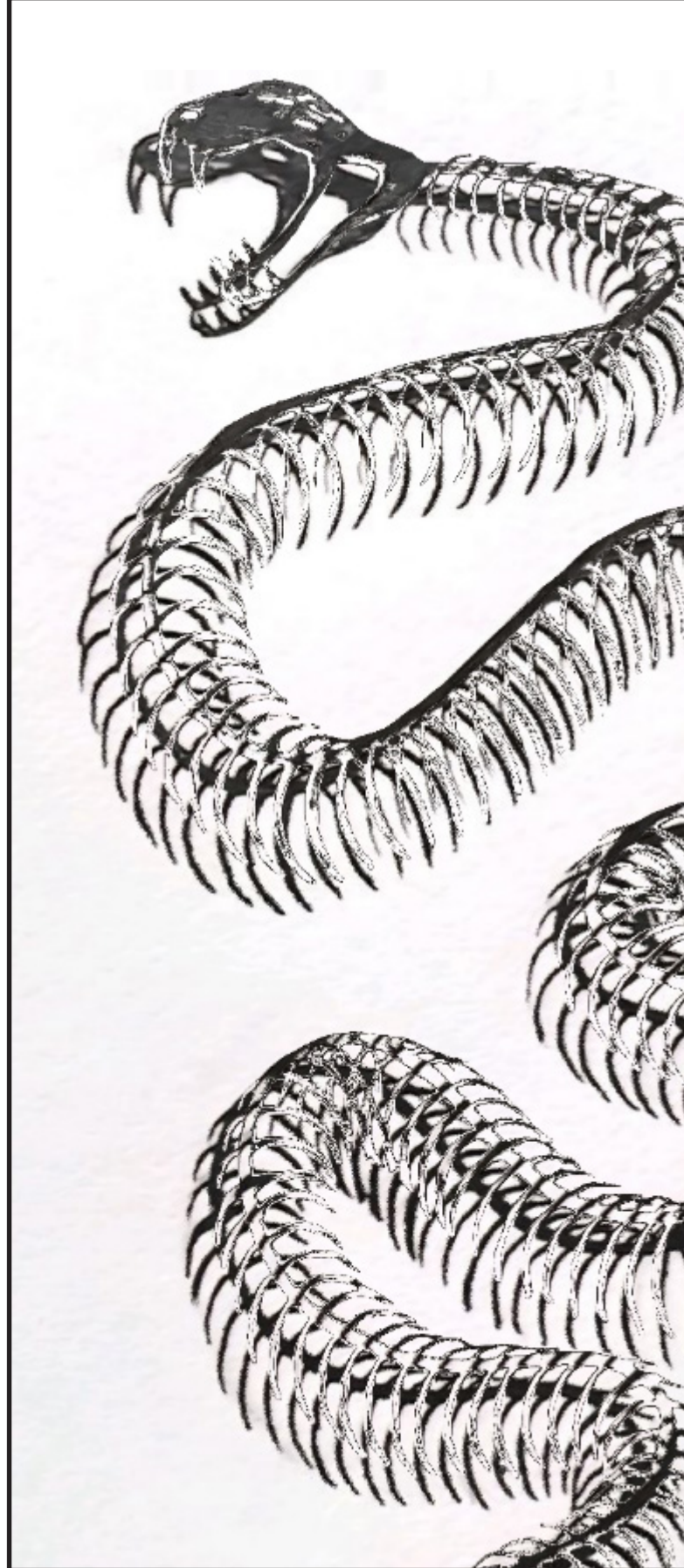
Bu yüzden hikayenin en korkunç kısmı Zahhak'ın kendisi olmayabilir. Şeytan da olmayabilir. Yılanlar hiç olmayabilir. En korkunç şey, bir süre sonra herkesin “bugün de iki genç lazım” cümlesini anlayabiliyor olmasıdır. Bir annenin ne zaman susacağını, bir babanın kapıda ne kadar bekleyeceğini, bir katibin hangi tomarı uzatacağını, bir celladın bıçağı ne zaman bileyeceğini bilmesidir.

Ve Kaveh'in önlüğü hala bir yerlerde dalgalanıyorsa, bu kutsal bir bez olduğu için değildir. Bir gün birinin, tam vaktinde, yanlış yerde, ale-

lade bir nesneyi kullanarak akışı bozabileceğini hatırlattığı içindir.

Fakat geçmiş bizi avutmak için değil, rahatsız etmek için vardır.

ve elbette ki yılanlar aç kalabilir. Kalmışlardır da.

Kokular ve Sonlar Alzerine

Burnunu güzelce temizle ve yüzünü havaya kaldır. Sen de devlet kokusunu alıyor musun? Kurtarılmış olduğunu düşündüğün alanlarda hem de? Bu çok garip değil mi? Nereden geliyor bu koku?

Net cevaplara sahip olduğumu iddia etmeyeceğim ama bazı önerilerim var, şayet sen de bu kokudan rahatsızsan.

Açık açık söylemek gerekirse devletin bir kokusu vardır. Parfümler ya da ishaller olsun, burn odaklı her kompozisyonda olduğu gibi devletin kokusunun onu kuran alt notalarından oluştuğunu rahatça iddia edebiliriz. Devlet gibi kokan o şeyin, devleti organize eden bileşenlerin ya da prensiplerin kopup kırık bir şekilde sağda solda ve aramızda bulunması olduğunu söyleyeceğim.

(Ben bir metafordan bahsetmiyorum. Kimyasal kompozisyonların zoraki olarak yaydığı bir koku varsa toplumsal organizasyonların da bir kokusu vardır.)

Eğer devlet kokusu seilmeyen bir şeyse, ki saygıdeğer birçoklarımız için durum tam olarak budur, devlet gibi kokan şeyler de tam olarak aynı kompozisyonel çürüklükten dolayı seilmeyecektir. Burada keskin burunlarımızla en baskın alt notayı takip ettiğimizde karşılaştığımız şey gücün katılaşması olacaktır. Katılaşmış, kamudan uzaklaşmış, içini dışını tayin etmiş ve bir alan üzerine uzun bir zaman skalasında kurulmuş kristal güç olmadan devletten ve devlet kokusundan bahsetmek mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla katılaşmış kabız gücün kokusunu aldığımızda devlet kokusu alırız.

Eğer bu allahınbelası koku için bir şeyler yapmak istiyorsak aktif olarak devletin formasyonunu engelleyen mekanizmalara sahip olmamız gerekir. Kristal güce vurgu yapan iki şeyi ele alalım: roller ve kurumsallaşmak. Eğer siz hiyerarşi ifade eden bir toplumsal role sahipseniz size kötü bir haberim var, kokuyorsunuz. Ve her kokan birinin yaptığı gibi büyük ihtimalle de suçu başkasına atıyorsunuz: “Valla ben değilim, yanımdan polis geçti de bugün.” Eğer koktuğunuzu kabul ediyorsanız ama açık açık bir hiyerarşinin içinde bulunmadığınızı düşünüyorsanız o zaman kendinize şu soruyu sormanızda fayda var: Ben birine bir şey yaptırırken, emir verirken ya da rica ederken, bir toplumsal organizasyonun içinde kapladığım konumdaki katılaşmış güçten dolayı mı bunu yapabiliyorum? Benim yerime başkası da tam olarak durduğum yerde durduğum şekilde duruyor olsaydı o da bunları yapabilir miydi, o da böyle kokar mıydı?

Cevap evetse siz bir kurumun içinde belli bir role sahip birisiniz. Büyük ihtimalle ya büyücü bir kralsınız ya da yargıç bir rahip, ya da üstünüzde böyle biri bulunmakta.

Ben tabii burada farazi olarak konuşmaktayım ve parmağımı kağıdın/ekranın diğer tarafındaki birine uzatmıyorum. Ama şüpheleriniz yukarıda belirttiğim yöndeysen yine yukarıda belirttiğim yolları takip etmekte bir fayda görüyorum.

Daha güzel kokmak ve daha güzel şeyler koklamak istiyoruz. O zaman gücün katılaşmasını engelleyecek bazı öneriler sunmamız gerekir. Devlet formasyonlarını engelleyecek bazı mekanizmaların kabataslak tasviri söz konusu yani.

Esas önerim grup tanımlamalarını bırakmak olacak. Daha doğrusu kastettiğim şey, sosyalliğimizi hiyerarşilere yol açabilecek katı bir organizasyon yerine zamana dağılmış bir olay olarak görmektir. Başı ve sonu olan, kimi zaman ortaya çıkan, kimi zaman da hiç olmayan, tekrar edilebilir ama her “tekrarında” farklı olan bir olay ya da kopuk olaylar dizgisi. Bir organizasyon ya da topluluktan bahsettiğimiz vakit, insanların soyut bir yapıya, bu yapıyla beraber gelen açık ya da gizli kurallara ve yetkilere dağıtılmasından bahsediyoruz. Bu doğal olarak gücün katılaşmasını beraberinde getirecektir. Dolayısıyla gücün katılaşmasına bir örnek olarak ORK!tan bahsettiğimiz her anda da ORK!un var olduğu anların kendisinden fazlasını kastetmiyoruz. ORK! ve horda, içinde bulunulan değil yapılan bir şeydir.

Politik bir sosyalleşme çabasının bu türden bir tahayyülünde liderlik de korunan ve aktarılan bir şeye benzemez. Durumu bir olay gibi ele aldığımızda olayın başını çeken ve sorumluluğunu üstlenen biri olabilir. Ama bu kişinin gücü ilk veya karizmatik olmasından değil olayın zaruriyetinden doğar. Bu kişinin gücü de her şartta bu zaruriyeti paylaşan diğerleri tarafından sınanmaya açıktır. Hiçbir noktada önce iş bölümü planlanıp buna göre roller ve yetkiler dağıtılmaz. Eylemi ve olayı doğuran eldeki zaruriyetin kendisi olduğu için zaruriyete cevap verecek şeyler üretilir ve paylaşılır. Böyle bir durumda geriye bakıp da buradan bir kurum ya da organizasyon tasviri çıkarmak ve buna bir lider veya liderler atfetmek büyük bir hata olacaktır.

Böyle bir yaklaşımın ikinci bir iyiliği ise bizi yanlış aktörlerden koruyacak olmasıdır. Yakın çevremizde devlet kokusu aldıklarımızın kendilerini tanımlama biçimlerine baktığımız zaman bürünmeyi hedefledikleri biçimlerin kontrol ve yargının envai suretlerinden ilham aldığını görürüz. Buradaki en büyük yanlış anlaşılma, çevremizdeki mikropolitik zaruriyetler etrafında bir kurallar ve mahkemeler kompleksi inşa etmek gerektiği yönündeki o mistik kanıdır. Eğer bağlamda bir mikropolitik zaruriyet varsa bununla uğraşmak için yüz­süz ve mistik makinelere başvurmaya hiç gerek yoktur. Zaruriyet bize bir güç gösterilmesi gerektiğini söylüyorsa bu güç doğrudan ve dolaysız gösterilebilir.

Yanlış anlaşılma olmasın, gücün kokusuyla ilgili bir sorun yaşamıyoruz; en doğal ve içten ilişkilerimizde bile her zaman güç uyguluyoruz ve güce tabi oluyoruz. Çoğu zaman da böyle ilişkilerde bunları yine samimi bir keyifle yapıyor ve karşılıyoruz. Esas tehlike, gücün bireysel ilişkilerden kaçıp bir anda bir toplumsal organizasyonda kendini göstermesi. Böyle bir güçten doğacak vahşetin yüzü olmadığı gibi hesabı da ancak soyut hayaletlerden sorulabilir. Bunun istenilen bir sonuç olmadığını düşünüyorum.

Bu bir ORK! Kolektif yayınıdır
Bu sizin de bir yayınıdır

İşiniz bittiğinde alternatif
kullanım yolları üretiniz
ya da birine veriniz

Soru, şikayet ve
angajmanlarınız için

<https://www.orkkolektif.com/>
(çünkü affetmek yalnız admine mah-
sustur)